
Datum	10 juni 2013
Onderwerp	Overleg Regioscreening Gele cluster - Turnhout
Voorzitter	Cathy Berx
Verslaggever	Tom Verstraete (Deloitte)

AGENDA

1. Inleiding regioscreening fase 2
2. Synthese zelfevaluatie
3. Debat
 - 3.1 Toelichting Stadsregio Turnhout
 - 3.2 Rondetafel
4. Verder vervolg regioscreening

BIJLAGEN:

- Bijlage 1: Weergave clusterindeling provincie Antwerpen
- Bijlage 2: Overzicht ontvangen bevragingen
- Bijlage 3: PowerPoint Presentatie (zie afzonderlijk document)

Aanwezig:

Gemeente	Naam	Functie	Aanwezig	Verontschuldigd
Arendonk	Kristof Hendrickx	Burgemeester	x	
Arendonk	Kris Wouters	Gemeentesecretaris	x	
Baarle-Hertog	Leo Van Tilburg	Burgemeester	x	
Baarle-Hertog	Jan Vervoort	Gemeentesecretaris	x	
Beerse	Marc Smans	Burgemeester	x	
Hoogstraten	Tinne Rombouts	Burgemeester	x	
Hoogstraten	Eduard Palmans	Gemeentesecretaris	x	
Kasterlee	Mies Meeus	eerste schepen	x	
Kasterlee	Tom De Munter	Gemeentesecretaris	x	
Merksplas	Wilrycx Frank	Burgemeester		X
Merksplas	Couckhuys Dries	Gemeentesecretaris	x	
Oud-Turnhout	Leo Nys	Burgemeester	x	
Oud-Turnhout	Stef VanHerck	Gemeentesecretaris	x	
Ravels	Walter Luyten	Burgemeester	x	
Rijkevorsel	Bart Adams	Gemeentesecretaris	x	
Rijkevorsel	Dorien Cuylaerts	Burgemeester	x	
Turnhout	Anaf Hannes	Schepen	x	
Turnhout	Filip Buijs	Stadssecretaris	x	
Vosselaar	Josee Heykants-Jansens	Burgemeester	x	
Vosselaar	Bert Joppen	Secretaris	x	
stadsregio Turnhout	Marc Boeckx	coördinator stadsregio	x	
	Cathy Berx	Gouverneur	x	
	Bram Abrams	wnd. Arrondissements- commissaris Turnhout	x	
ABB	Sofie De Keersmaeker	ABB Antwerpen	x	
	Dries Maes	Student Bestuurskunde	x	
Deloitte	Nathalie Vandaele	Director	x	
Deloitte	Tom Verstraete	Senior Manager	x	

VERSLAG

1. Inleiding regioscreening fase 2

De gouverneur verwelkomt de aanwezigen en dankt Turnhout voor de ontvangst. Bovendien worden alle personen bedankt voor de kwalitatief hoogstaande antwoorden op de bevraging die werden ontvangen. Aangezien alle aanwezigen reeds voldoende vertrouwd zijn met de voorafgaande stappen in de regioscreening, wordt dit niet opnieuw toegelicht.

Momenteel bevindt de regioscreening zich in fase 2, deze is gestart op 19 maart 2013. Hierbij wordt een analyse en evaluatie gemaakt van de huidige samenwerkingsverbanden (SWV's). Dit gebeurt bottom-up (kwalitatief), waarbij de gemeenten de kans krijgen om zelf vorm te geven aan het toekomstige gemeentelijke landschap.

Louter omwille van praktische redenen (werkbaar overleg) werden de gemeenten verdeeld in vijf clusters (zie bijlage 2 bij dit verslag). Per cluster wordt een verkennend debat georganiseerd. De clusterindeling was een voorstel van het studiebureau en werd voorgelegd aan de gemeentebesturen. Men kon kiezen om te wisselen van cluster of om aan de debatten in meerdere clusters deel te nemen. Zo behoort Kasterlee bijvoorbeeld op aanvraag tot twee clusters. De gouverneur benadrukt dat de cluster indeling geen voorafname is van hoe de regio er in de toekomst zal uitzien. Deze clusters hebben verder geen politiek of juridisch gevolg.

In de debatten wordt aandacht gegeven aan bestaande dynamieken met betrekking tot intergemeentelijke samenwerking (de zogenaamde parallelle trajecten), zoals bijvoorbeeld de Stadregio Turnhout, de Achtkant en Hekla. Binnen de context van deze regioscreening wordt dit ook mee opgenomen.

Deloitte werd aangeduid als externe procesbegeleider. De rol van Deloitte bestaat uit het:

- Opmaken van het verslag van deze vergadering
- Opmaken van een synthesenota op basis van de debatten
- Opmaken actieplan en plan van aanpak

Vervolgens wil de gouverneur iedereen hartelijk bedanken voor hun komst en de intensieve voorbereiding die aan deze regioscreening voorafging.

2. Synthese zelfevaluatie

Dries Maes, student Bestuurskunde licht kort de synthesenota toe die hij maakte op basis van alle zelfevaluaties die werden toegestuurd door de besturen van de provincie Antwerpen.

De bevraging bestond uit vier luiken, nl. behoeften en opportuniteiten, gemeentelijke organisatie, evaluatie van het landschap en concrete aanbevelingen. Bovendien zal hij ook kort enkele mogelijke discussiepunten aanhalen.

2.1 Behoeften en opportuniteiten

Bij het evalueren van het luik van de behoeften en opportuniteiten kwamen een aantal kernwoorden steeds weer naar voor. Er is voornamelijk behoefte aan:

- Deskundigheid
- Efficiëntie/kostenbeperking
- Schaalvergroting
- Ervaring/kennis
- Overkoepelende taken
- Bestuurskracht
- Overkoepelend beleid

Deze verklaren tevens de bestaansredenen voor de vele SWV's. De SWV's die opgericht werden vanuit de gemeenten, werden voornamelijk ad hoc gecreëerd om aan deze noden en behoeften tegemoet te komen. Bij SWV's die van bovenaf werden opgericht ligt dit echter anders, de gemeenten halen aan dat de meerwaarde daar veel minder (duidelijk) aanwezig is. Opportuniteiten zijn er uiteraard ook. Er zijn nog veel thema's waar een samenwerking (of SWV) een meerwaarde kan leveren.

2.2 Gemeentelijke organisatie

Binnen dit luik werd er getoetst naar vier zaken:

- Opvolging
- Evaluatie
- Input
- Terugkoppeling

De **opvolging** gebeurt niet bij alle SWV's op dezelfde manier en met dezelfde frequentie. Voor bepaalde SWV's is er een goede opvolging. Voor andere gebeurt de opvolging eerder sporadisch of zelfs helemaal niet.

SWV's die over het algemeen wel goed worden opgevolgd zijn:

- SWV's die vanuit de gemeenten zijn opgericht;
- SWV's die een behoorlijke financiële bijdrage ontvangen;
- tijdelijke SWV's rond projecten en campagnes.

Andere gemeenten halen echter aan dat de opvolging bij een aantal SWV's voornamelijk gebeurt volgens de minimaal decretale verplichtingen of wanneer er problemen gemeld worden. Ook blijkt de **inspraak** bij opgelegde SWV's soms onvoldoende te zijn. Als er al een evaluatie gebeurt, dan vooral ad hoc of bij het begin van een nieuwe legislatuur en zonder een vast evaluatiekader. Hierdoor hebben de gemeenten nood aan een aantal richtlijnen die hen helpen bij het uitvoeren van een evaluatie.

Op de vraag in welke mate er vanuit het bestuur **input** wordt geleverd aan de SWV's kon er geconcludeerd worden dat er slechts beperkte en onregelmatige input werd geleverd. Het geven van input verloopt beter bij tijdelijke projecten of campagnes. Wanneer de mogelijkheid bestaat tot het ontvangen van een behoorlijke financiële bijdrage, verhoogt deze input eveneens.

Met betrekking tot de **terugkoppeling** worden de agenda's van de algemene vergadering van het SWV bij veel gemeenten voorgelegd ter goedkeuring op de gemeenteraad, maar de terugkoppeling door de gemeentelijke vertegenwoordigers verloopt voornamelijk ad hoc en informeel. Het nadeel hierbij, en dit vooral bij een politieke vertegenwoordiging in het SWV, is dat die informatiestroom onvoldoende bij de administratie terecht komt. De terugkoppeling

verloopt wel goed als er een financiële impact op de gemeente is, wanneer een formele beslissing nodig is of wanneer het inhoudelijk van gemeentelijk belang is.

2.3 Evaluatie van het landschap

Met betrekking tot de **verwachtingen** gaan de gemeenten akkoord met de aangegeven criteria (nood aan eenvoud, overzicht, eenheid en efficiëntie).

Op het vlak van een **uniforme schaal** zijn wel enkele tegenstrijdige meningen te vinden. Hoewel de meeste gemeenten zich hier wel in kunnen vinden, wordt dit door enkele genuanceerd. Zij merken op dat de juiste materie op de juiste schaal moet worden behandeld. Deze kan en mag verschillen van de grootte van andere SWV's. Uniformiseren wordt als wenselijk ervaren, maar alles mag niet op 1 hoop gegooid worden. Men stelt wel dat er wel nood is aan meer overzicht en afbakening, waar het **clusteren** en/of gelijktrekken van verschillende SWV's met dezelfde thematiek, een oplossing kan bieden.

De wens om meer **grip** te krijgen op de verschillende SWV's uit zich in een nood aan een goede en actieve vertegenwoordiging, regelmatige rapportering, opvolging en terugkoppeling. Een aantal gemeenten haalt ook aan dat voldoende informatieoverdracht heel wat problemen zou oplossen.

Vervolgens rijst het probleem met betrekking tot **het overzicht en het nut** van al deze verschillende SWV's. In sommige van deze SWV's kan een gemeente niet vrij in- of uitstappen. Sommige bieden niet echt een meerwaarde en andere hebben slechts een heel beperkte focus waardoor de baten van het SWV niet langer opwegen tegenover de kosten ervan.

Dankzij de inventarisatiefase van de regioscreening, zijn er een aantal weg te werken **overlappen** opgemerkt. Naast het dubbel uitvoeren van een aantal taken worden ook overlappen gesignaleerd van SWV's die op het zelfde gebied actief zijn. Een betere **afstemming** vanuit de gemeenten, maar ook vanuit de SWV's zelf is dus noodzakelijk.

2.4 Concrete aanbevelingen

De feedback op de vragenlijsten bevatte ook heel wat concrete aanbevelingen zoals:

1. Schaalvergroting in functie van **efficiëntie**:
 - Input/Output balans
 - Evalueren van reële meerwaarde
 - Groepsaankopen
 - Organiseren van opleidingen, vormingen en ondersteuning
 - Overheadkosten beperken
2. Schaalvergroting in functie van **bestuurskracht**:
 - Informatie en signaalfunctie
 - Netwerken en subsidies
 - Gemeentelijke autonomie (en dus keuze tot deelname) bewaren
 - SWV in functie van de gemeenten, niet andersom
3. Schaalvergroting in functie van **effectiviteit**:
 - Betere dienstverlening
 - Betere afstemming en transparantie
 - Toegang tot deskundig personeel
 - Mogelijkheid voor grootschalige projecten
 - Geen overlap in taken en onderzoek

2.5 Mogelijke discussiepunten

Uit de feedback op de bevragingen en de synthesesnota werden enkele discussiepunten/vragen gedestilleerd ter ondersteuning van het debat:

- Clusteren van SWV's (beheersmatig, territoriaal (S-M-L), thematisch, top-down, bottom-up?)
- Welke overlappen kunnen we wegwerken?
- Welke ondersteuning van een hogere overheid kan een meerwaarde betekenen?
- Moet de mogelijkheid tot het aangaan van groepsaankopen worden georganiseerd? Door wie?
- Hoe kunnen we infrastructuur en deskundig personeel delen?
- Wat verstaan we onder 'SWV'?
- Wat kan men doen met de nieuwe commissie voor intergemeentelijke samenwerking?
- Wat na de regioscreening, is het actualiseren van dit overzicht nuttig en wenselijk, hoe pakken we dit praktisch aan?

Er zijn geen verdere vragen of opmerkingen vanuit de gemeenten rond de tafel op deze toelichting.

3. Debat

3.1 Toelichting Stadsregio Turnhout (Marc Boeckx)

Ter inleiding van het debat licht Marc Boeckx de werking van de Stadsregio Turnhout toe.

De projectvereniging staat voor het bereiken van gezamenlijke beleidsdoelstellingen van de deelnemende gemeenten. Hierbij wordt gekeken naar de dwarsverbanden van de beleidsdomeinen. Daarnaast wordt er gezocht naar het verhogen van de bestuurskracht (vb. shared services, personeel, ICT)

De rollen van de projectvereniging zijn onder andere:

- Faciliteren
- Initiëren, voortrekkersrol spelen
- Mee uitvoeren van het dagdagelijkse werk dat door de gemeente uitgevoerd wordt
- Ondersteunen, versterken van processen die lokaal moeten gebeuren (vb. expertise inbreng)
- Collectief behartigen van belangen, vooral richting hogere overheid of agentschappen (vb. De Lijn)
- Regisseren en coördineren om versnippering tegen te gaan
- Samenwerking moet gemanaged worden. Professionele ondersteuning is nodig.

Vanuit de samenwerking binnen de Stadsregio Turnhout is duidelijk geworden dat samenwerking gemanaged moet worden, er is nood aan professionele ondersteuning. Daarnaast is er nood aan diverse competenties en inbedding in de gemeentelijke organisatie.

Binnen de gemeente is er nood aan politieke en ambtelijke wil en een visie. Een aantal basisvoorwaarden voor een goed SWV zijn:

- Win-win: integrale benadering is nodig
- Van onderuit: nabijheid, eigenaarschap is een basisconditie (van zodra deelnemers het gevoel hebben dat ze aan de zijlijn staan, dan verwaterd het)

- Gedeelde verantwoordelijkheid (moet samen opgepakt worden, samen vooruit komen)
- Transparantie (moeten zicht hebben op hoe besluitvorming tot stand komt, hoe financiële afspraken gemaakt worden, etc.)

Tot slot wordt ook meegegeven dat het om meer dan enkel lokaal mensenwerk gaat. Er is een rol weggelegd voor Vlaanderen (IGS-decreet, verkokering, maatwerk, etc.), voor de provincie en de gemeenten.

3.2 Rondetafel

3.2.1 Debat

De gouverneur stelt voor om alle besturen rond de tafel aan het woord te laten i.v.m. hun visie op de SWV's.

Hieronder worden de visie, aandachtspunten etc per gemeente beknopt meegegeven.

Baarle-Hertog

- Baarle-Hertog is een kleine, specifieke gemeente, bijvoorbeeld door de landsoverschrijdende samenwerking waarin men in de toekomst nog verder in wil investeren.
- SWV's die natuurlijk tot stand zijn gekomen worden het best opgevolgd terwijl in SWV's waarbij men niet direct betrokken is, minder tijd gestopt wordt.
- Er is een vraag tot clustering, maar we willen de cluster over de landsgrens kunnen tillen.
- Uniformisering lijkt wenselijk (vb. brandweer en politie, maar niet alles kan binnen eenzelfde cluster/regio georganiseerd worden.)

Ravels

- Ravels is de meest noordelijke gemeente en heeft bijgevolg een aantal bevoorrechte partners.
- Evenwaardigheid is nodig, met respect voor de autonomie. Er moet voldoende vertrouwen blijven. Het SWV moet een meerwaarde opleveren voor elke deelnemende gemeente, er moet een win-win effect zijn.
- Een aantal SWV's werken zeer goed (vb. Taxandria brandweerzone): omdat de structuur gedragen wordt door vrijwilligers.
- Opgelegde SWV's zijn nefast, teveel obstructie op teveel punten.
- SWV's kunnen inhoudelijke meerwaarde meebrengen, maar vaak ook financiële consequenties. Bijvoorbeeld: overdrachten in de begroting waardoor gemeenten eigen financiën niet meer kunnen bepalen is een valkuil, hinderpaal.

Gouverneur

- Wordt die gelijkwaardigheid tussen partners ook ervaren door alle deelnemers aan de stadsregio Turnhout of worden die verhoudingen anders ervaren door de centrumstad Turnhout en de andere participerende gemeenten?

Ravels

- Er is een politiezone Retie, Arendonk en Ravels terwijl Retie in een andere brandweerzone zit. Dit is historisch gegroeid, maar een hertekening kan zinvol zijn. Retie zal overigens een keuze moeten maken of ze zich eerder naar het Noorden dan wel naar het Zuiden oriënteren.

Kasterlee

- Kasterlee zit in een speciale situatie want drong er op aan om aan 2 regio's/clusters (Noorderkempen en Zuiderkempen) te participeren.
- Samenwerken is zinvol als die samenwerking beantwoordt aan een effectieve behoefte en als de behoefte blijvend en beter door de samenwerking wordt ingevuld.
- Kasterlee was verwonderd over het aantal SWV's waarvan ze deel uitmaken.
- De betrokkenheid bij een SWV varieert. De input en betrokkenheid is veel groter bij kleinere SWV's die vertrekken vanuit een bottom-up behoefte.
- Door teveel SWV's wordt terugkoppeling vaak moeilijk. De terugkoppeling hangt af van niveau (CBS lijkt beter qua terugkoppeling dan gemeenteraad); ook van orgaan van het SWV (Raad van Bestuur,...).
- Voor veel politici is het lokaal uitvoerend mandaat niet de hoofd job. Zij combineren hun mandaat met een ander mandaat of beroep. Extra mandaten en opvolging van SWV betekenen een extra belasting. .

Gouverneur

- Kasterlee geeft aan dat een aantal verbanden/structuren... opgenomen zijn in de inventaris die eigenlijk geen SWV zijn. Heeft u een overzicht over welke wel, en welke niet?"

Kasterlee

- Kasterlee is vragende partij voor een instrument om SWV's beter te kunnen opvolgen.
- Vaak komen er alleen maar SWV's bij, maar verdwijnen er geen. Niet alleen om een doel te verwezenlijken maar ook tewerkstelling te creëren.

Gouverneur

- Hoe denkt het bestuur van Kasterlee over de afstemming van politie- en brandweerzones?

Kasterlee

- Het lijkt zeker zinvol om de veiligheidszones (politie en brandweer) verder op elkaar af te stemmen. Idealiter komt er een congruente intergemeentelijke samenwerking tot stand waarin alles mbt veiligheid in de brede betekenis wordt samengebracht:

politie, brandweer, rampenambtenaar, GAS, Nood – en interventieplanning. Dit zal leiden tot duidelijkheid, synergie, efficiëntie, effectiviteit en meer professionalisme.

Beerse

- Als de noden en behoeften er zijn, dan is er geen probleem qua opvolging en betrokkenheid.
- Soms wordt een SWV gecreëerd omdat de financiële middelen er zijn, maar als dit stopt, dan is er veel minder interesse in het SWV.
- Er moet grip zijn: het SWV moet transparant zijn.
- Terugkoppeling is vaak heel beperkt.
- Hoe meer interesse in een SWV, hoe meer er kan gerealiseerd worden.
- Bepaalde zaken zijn makkelijker (vb. toerisme) anderen zijn veel moeilijker (vb. sociale huisvestingsmaatschappijen, want vastgelegde gebieden).
- Als je alles vastlegt dan is er geen mogelijkheid tot innovatie, maar eerder een eenheidsworst.
- Groepsaankopen (zout etc.) zijn waardevol inzake samenwerking, maar niet alles kan in groepsaankopen gegoten worden want iedere gemeente heeft zijn eigen middenstanders die anders in de problemen komen.
- De inbreng in SWV's moet zowel door ambtenaren als door de politiek gedragen worden.
- Doelen moeten duidelijk en gerealiseerd worden, indien niet dan moet het SWV in vraag gesteld worden.

Gouverneur

- Werd dit reeds met de SWV's besproken? (cf. opmaak inventaris en evaluatie)

Beerse

- Momenteel is er nog weinig evaluatie, reflectie of bijsturing.

Turnhout

- SWV's moeten herbekeken worden
- Het belang van een aantal SWV's moet benadrukt worden
- Turnhout ziet een paar uitdagingen voor de stadsregio:
 - zoeken naar identiteit
 - hoe verhouden de gemeenten zich tot elkaar;
 - hoe sturen we de behoeften rond SWV's naar een meer actiegericht niveau?
 - Wat is de grootste gemene deler?
 - Hoe denkt de basis vanuit die satelliet?
 - Hoe kan er bottom-up input zijn?
- De inventarisatie bewijst dat er veel te veel SWV's zijn. Er wordt veel gepraat. Hoe wordt het mogelijk om dit als burgemeester agendawijs allemaal te doen?

Arendonk

- In de Politiezone zit Retie bij Arendonk, voor de brandweer niet; ook inzake lokale werkgelegenheid zit Retie elders. Volgens Arendonk zouden hier keuzes in gemaakt moeten worden.
- Er zijn 110 tot 120 SWV's. Dit maakt de terugkoppeling zeer moeilijk. Hoe moet die terugkoppeling gebeuren? Worden wij hierbij door de provincie begeleid?
- Er is reeds informele samenwerking, vb. met Ravels; gesprekken met buurgemeenten over de grens om dingen samen te doen: niet officieel: maar misschien is dit wel het meest zinvolle van allemaal.
- Voor het overige sluit Arendonk zich aan bij zaken die reeds gezegd zijn.
- Qua omgang met SWV's vraag Arendonk zich af hoe ze mensen kunnen vinden die gemotiveerd zijn om daar naartoe te gaan en hoe ze dit efficiënt kunnen terugkoppelen. Er zijn immers veel te veel SWV's en veel te veel verslagen zodat door het bos de bomen niet meer te zien is.

Gouverneur

- Wordt steeds en ex ante nagegaan over welke capaciteit en resources de gemeente beschikt om een samenwerkingsverband niet alleen op te richten maar ook kwaliteitsvol op te volgen en te evalueren? En om grondig uit te klaren of en hoeveel capaciteit kan en zal worden ingezet om deze taken op te nemen.

Arendonk

- Dit is historisch gegroeid en, mocht men de oefening andersom doen, zou er veel minder aan SWV's worden deelgenomen.

Merksplas

- In Vlaanderen zijn de gemeenten klein, ze zijn een voorbeeld omdat ze een enorme slagkracht hebben en zijn het niveau dat dicht bij mensen staat.
- Merksplas denkt dat meer gaan samenwerken een manier is om de fusiebeweging voor te blijven. Hun schaal is immers op veel vlakken te klein.
- SWV's zijn historisch gegroeid; er is werk aan de winkel om te rationaliseren en het democratische gehalte te verhogen.
- Merksplas is voorstander om de politie en de brandweer te laten samenvallen binnen 1 zone.
- De gemeente moet wel zelf zijn partners kunnen kiezen.

Hoogstraten

- Hoogstraten is blij met gelijklopende analyses uit verschillende gemeenten, alhoewel deze afzonderlijk van elkaar gebeurd zijn.
- Samenwerken is een genuanceerd verhaal waarover er geen eenduidig antwoord is.
- De lijst van SWV's was ook voor Hoogstraten een verrassing in eerste instantie. Hoogstraten heeft een aantal vragen bij de indeling en opsomming die er instaan (vb. collega-overleggroepen staan er ook op: het is goed dat deze in beeld zijn, maar anderzijds mag de lijst niet nodeloos verzaamd worden).
- Samenwerking is afhankelijk van sector.

- Hoogstraten zou de oefening nog verder willen vervolledigen met personeel en met de SWV's zelf.
- Is er nood aan samenwerking: Ja; verschillende invalshoeken; bottom-up is waar we meest energie in stoppen (opvolging, input, etc.) maar aantal zaken die lokaal te zwaar zijn om te dragen (vb. infrastructuur) is het zinvol om wel opgelegd te krijgen van boven, want anders kijkt iedereen naar iedereen MAAR dit moet in overleg gebeuren, niet louter opleggen.
- Er is nood aan meer samenwerking rond expertise (vb. een halftijdse of 0,25 VTE expert is vaak moeilijk in te vullen, dus zinvol om hiervoor samen te werken; vb. Aankopen met onderhandelingsprocedure).
- Hoogstraten zit op de grens, zowel landsgrens als regioniveau, maar wordt gevraagd om een aantal centrale functies in te vullen. Het is evenwel moeilijk om bepaalde zaken in te vullen als er geen samenwerking is bijvoorbeeld qua politie, brandweer.
- Via Hoogstraten kunnen er veel jongeren bereikt worden want ze gaan daar naar school.
- Er moeten keuzes gemaakt worden, maar afhankelijk van de sector moet er ook de mogelijkheid zijn om met anderen samen te werken.
- Inzake terugkoppeling is veel afhankelijk van persoonlijkheden en engagement van persoonlijkheden: een goede methodiek kan zinvol zijn, maar zal ook afhankelijk zijn van het SWV.

Gouverneur

- De gouverneur stelt volgende vragen:
 - Moet er meer transparantie komen vanuit de SWV's zelf? Hoe bewerkstelligen de gemeenten die transparantie of willen ze die bewerkstelligen?
 - Kunnen politie en brandweer georganiseerd worden binnen dezelfde zone? Zijn jullie ook voor een vaste, congruente schaal voor alle veiligheid gerelateerde overheidstaken?
 - Wensen jullie dat de Vlaamse overheid een methodiek van samenwerking uitwerkt c.q. voorschrijft en/of zelfs bepaalt wie moet samenwerken?

Hoogstraten

- De transparantie moet komen vanuit de SWV's zelf.
- Hoogstraten pleit voor samenwerking van brandweer en politie binnen dezelfde 'veiligheidscluster'.
- Vanuit de hogere (Vlaamse) overheid moet er een methodiek van samenwerking ontwikkeld worden die uitklaart met wie en waarvoor samengewerkt kan worden. De gemeenten moeten hier wel bij betrokken worden.

Vosselaar

- Samenwerking is nodig en nuttig, niet alleen formele maar ook informele samenwerking.
- De lijst is wel zeer lang en verrassend: sommige kunnen volgens Vosselaar geschrapt worden. Belangrijk is na te gaan wat het nut is van het SWV.
- Vosselaar is akkoord met de uiteenzetting van Marc Boeckx van de Stadsregio Turnhout.

- Het is soms moeilijk als gemeente om een keuze te maken tussen verschillende SWV's vormen (vb. opdracht voor de stadsregio Turnhout vs opdracht voor de centrumstad Turnhout: bepaalde zaken zijn wel interessant voor de stad maar niet voor stadsregio).
- Voor bepaalde domeinen moeten er keuzes gemaakt worden. Politie en brandweer werken momenteel zeer goed, maar het kan goed zijn om hiervoor 1 regio te creëren.

Oud-Turnhout

- Oud-Turnhout gaat akkoord met wat reeds gezegd is. Er is veel basis voor samenwerking.
- Oud-Turnhout maakt deel uit van de stadsregio. Er moet gekeken worden naar schaalvergroting.
- Samenwerking mag geen doel op zich zijn, maar moet vertrekken vanuit de behoeften.
- Een werkbezoek in Nantes in Frankrijk toonde aan dat samenwerking het best samengaat met het overhevelen van bevoegdheden; In Oud-Turnhout moet elke beslissing momenteel nog langs de gemeenteraad passeren.

Gouverneur

- Zou men het een meerwaarde vinden mochten de gemeenteraden en/of een delegatie daarvan samen zouden kunnen vergaderen? De Grondwet sluit dergelijke formele gemeenschappelijke gemeenteraden uit.

Oud-Turnhout

- Dit moet kunnen indien de verantwoordelijkheden en bevoegdheden overgeheveld worden.

Rijkevorsel

- Rijkevorsel gaat akkoord met wat reeds gezegd is.
- Samenwerking moet een win-win situatie zijn, waarbij de gemeente zijn autonomie moet kunnen bewaren.
- De mening van de gemeente moet gevraagd en gerespecteerd worden, instanties moeten niet hun eigen leven leiden.
- Inzake politie en brandweer heeft Rijkevorsel het gevoel dat de gemeente enkel ja kan zeggen op dingen die politie en brandweer stellen. Er is meer nood aan samenwerking. Het mag niet de bedoeling zijn om belastingen te innen bij de bevolking om die dan via dotaties over te hevelen naar de brandweer en politie.

3.2.2 Conclusies

Schrappen van SWV's

- De gouverneur stelt de vraag welke SWV's kunnen geschrapt worden uit de lijst. Waar zit de essentie? Kan er een onderscheid gemaakt worden tussen ad hoc, informeel of toevallige samenwerking versus SWV's met een duurzame sterke impact? Het doel zou moeten zijn om te komen tot een specifieke lijst die de essentie bevat. De gouverneur stelt de vraag of dit een oefening is die secretarissen willen doen?
- Arendonk vraagt zich af op basis waarvan kan bepaald worden welke SWV's belangrijk of minder belangrijk zijn.
- De gouverneur antwoordt dat het belangrijk is dat de gemeenten deze oefening zelf doen omdat zij hierop het beste zicht hebben. Bij inventaris hebben we gezien dat bottom-up beter is, omdat er meer uitkomt want sommige SWV's waren vergeten; bij oefening die nu moet gebeuren kan best dezelfde aanpak gevolgd worden.
- Een criterium zou bijvoorbeeld kunnen zijn dat als er zelfs geen informatie over het SWV is, de kans groot is dat het niet echt relevant is.
- Dries Maes stelt dat ook andere praktische criteria kunnen gebruikt worden: bijvoorbeeld opgelegd, niet-opgelegd; impact-geen impact.
- De gouverneur stelt dat de inspiratie vanuit gemeenten die dit reeds gedaan hebben, beschikbaar zullen worden gemaakt via de website.

Clustering van SWV's

- De gouverneur stelt dat op basis van het debat een vraag naar boven komt voor het clusteren van SWV's inzake veiligheid. Inzake brandweer behoren de meeste gemeenten tot de brandweerzone Taxandria. Kasterlee kijkt hiervoor naar meerdere clusters.
- Geldt dit ook voor andere clusters, bijv. vrije tijd met daarin Cultuur, recreatie, sport en eventueel toerisme? Zorg? Jeugd?
- Wat welzijn betreft, zijn de meeste gemeenten lid van "*Welzijnzorg Kempen*".
- Hoogstraten geeft aandacht ze inzake Zorg en Jeugd op de grens zitten, maar wel een centrale rol invullen.
- Inzake mobiliteit is er reeds een SWV waarbinnen verschillende deelsamenwerkingen mogelijk zijn.
- Bilaterale samenwerking moet kunnen. Kortom, er moet voldoende ruimte blijven voor pragmatiek. Ook als in essentie wordt geopteerd voor vaste(re) samenwerkingsverbanden voor een brede(re) waaier aan thema's

Bottom-up versus top-down

- De gouverneur concludeert dat bijna iedereen de oefening bottom-up wil voeren. Volgens Hoogstraten moeten soms dingen van hogerhand opgelegd worden als het lokale overschreden wordt. Dit moet evenwel in overleg gebeuren.

Verdere ondersteuning

- De gouverneur licht toe dat de volgende stap een rapport is met onder andere de bevindingen uit de debatten en een plan van aanpak. Ze stelt de vraag of dit voldoende is voor de gemeenten en of de gemeenten ook ondersteuning willen bij de implementatie ervan.
- Arendonk antwoordt dat het evident is dat iemand dit moet trekken, want anders kan het allemaal in verschillende richtingen gaan.
- Turnhout: er is vragende partij om de hogerliggende ondersteuning te krijgen.
- Hoogstraten vindt ondersteuning zinvol; er moet rekening worden gehouden met timing van BBC; niet te vlug tot vergaande conclusies willen komen.
- De gouverneur merkt op dat ze deze begeleiding van de regioscreening uitvoert als vertegenwoordiger van de minister en niet in opdracht van het provinciebestuur, maar er wordt uiteraard wel constant teruggekoppeld naar de provincie.

Randvoorwaarden/hinderpalen

- De gouverneur vraagt of er nog concrete hinderpalen/randvoorwaarden moeten weggewerkt worden om verdere samenwerking te doen lukken. Ze stimuleert de gemeenten om deze hinderpalen en randvoorwaarden aan te geven.
- Hoogstraten merkt op dat de huidige inventaris veel ballast bevat.
- De gouverneur beaamt dat de lijst, op vraag van de minister, maximalistisch is opgemaakt. Dit neemt niet weg dat het inderdaad wenselijk is de huidige inventarisatie te differentiëren om zo meer gericht over de essentie te kunnen discussiëren. Het is evenwel uitdrukkelijk niet de bedoeling de lijst zodanig uit te zuiveren dat de problematiek van de veelheid aan samenwerkingsverbanden wordt 'weggezuiverd'.
- Verschillende gemeentebesturen merken op dat het huidige decreet intergemeentelijke samenwerking, door de vereisten die er instaan, soms een hinderpaal vormt.

Beheersmatige samenwerking

- De gouverneur concludeert dat uit het debat de vraag tot samenwerking i.v.m. expertise naar boven komt. Er moet over gewaakt worden dat dit efficiënt gebeurt (bijvoorbeeld niet door het extra aanstellen van een eigen medewerker die deze samenwerking moet opvolgen).
- Inzake groepsaankopen is er ook vraag tot meer samenwerking, maar er moet voldoende ruimte zijn voor de middenstanders.
- Arendonk licht toe dat Riemst een groepsaankoop verrichtte met Maastricht voor het economaat. Dit kan dus, maar is niet evident.
- Turnhout vindt dat een groepsaankoop inzake strooizout zeker onderzocht kan worden.
- Groepsaankopen voor energie door de provincie zijn eerder op particulieren gericht.

Commissie Intergemeentelijke Samenwerking

- Er wordt geopperd dat de nieuwe Commissie Intergemeentelijke Samenwerking eigenlijk inhoudelijk totaal niet bezig is met die materie en het soms moeilijk is om de inhoud te bespreken. Er bestaat onduidelijkheid over de rol van deze commissie. Is het de bedoeling om binnen deze commissie de inhoudelijke aspecten van de

verschillende SWV's aan bod te laten komen (dus bijvoorbeeld inhoudelijk debatteren over sport of ...) of is het de bedoeling om in de commissie enkel stil te staan bij het aspect (intergemeentelijke) samenwerking op zich (evaluatie, sturing, afvaardiging, ...)?

- Hoogstraten vraagt zich af welke methodiek best toegepast wordt. Verschillende gemeenten koppelen terug op verschillende manieren.
- De gouverneur stelt dat de Commissie Intergemeentelijke samenwerking best focust op het procesmatige, de werking en het instrument van samenwerking. De inhoudelijke terugkoppeling gebeurt best in de bevoegde commissie per beleidsdomein.
- Arendonk stelt dat dit niet zo gecommuniceerd is in het verleden en dat ook inhoudelijke elementen aan bod komen in de Commissie Intergemeentelijke Samenwerking.
- De gouverneur stelt voor om dit verder uit te klaren. *(Nvdr: inmiddels is duidelijk dat de commissie bedoeld is om te focussen op het aspect (intergemeentelijke) samenwerking op zich).*

4. Verder vervolg Regioscreening

De gouverneur deelt mee dat tot op heden 12 van de 13 gemeenten een antwoord hebben gegeven op de bevraging. De gemeente die nog geen zelfevaluatie heeft ingediend, wordt uitdrukkelijk opgeroepen dit alsnog te doen. De resultaten van de zelfevaluatie dienen immers mee voor de opmaak van een syntheserapport over de analysefase. Het is belangrijk dat de input van zo veel mogelijk gemeentebesturen wordt meegenomen.

Deloitte zal een syntheserapport opstellen van de analysefase in het kader van de regioscreening. Zowel de resultaten van deze debatronde (debat in 5 clusters), de individuele zelfevaluaties als de resultaten van de parallelle trajecten zullen dienen om het syntheserapport te voeden. Een ontwerp van het syntheserapport zal worden voorgelegd aan de gemeentebesturen.

De huidige inventaris van SWV's, opgemaakt op basis van de input van de gemeentebesturen, is erg uitgebreid (zoals gevraagd door de minister). De lijst bevat verschillende soorten SWV's en niet alle SWV's zijn even evident om verder onder de loep te nemen. Om het verdere debat te stroomlijnen is het essentieel dat er reliëf wordt aangebracht in de inventaris¹.

Aan de gemeentebesturen wordt gevraagd om:

- de inventaris verder te rationaliseren (een goed voorbeeld hiervan vindt u in de zelfevaluatie van de gemeente Vorselaar). In functie van deze oefening wordt er per gemeente een nieuwe inventaris waarin reeds reliëf is aangebracht, beschikbaar gesteld;
- verder werk te maken van een grondige en structurele evaluatie van de individuele SWV's.

Het kan mede de verantwoordelijkheid zijn van uw commissie intergemeentelijke samenwerking om hierover te reflecteren.

¹ De inventaris die samen met de zelfevaluatie werd overgemaakt aan de gemeentebesturen, bevat reeds een zekere mate van reliëf.

Het burgemeestersoverleg in andere clusters in de provincie Antwerpen resulteerde in de vraag naar een instrument:

- ex-ante: een instrument dat de bestaande structuur evalueert voordat een SWV wordt opgericht
- ex-post: een instrument dat de werking, efficiëntie en effectiviteit van de SWV's evalueert.

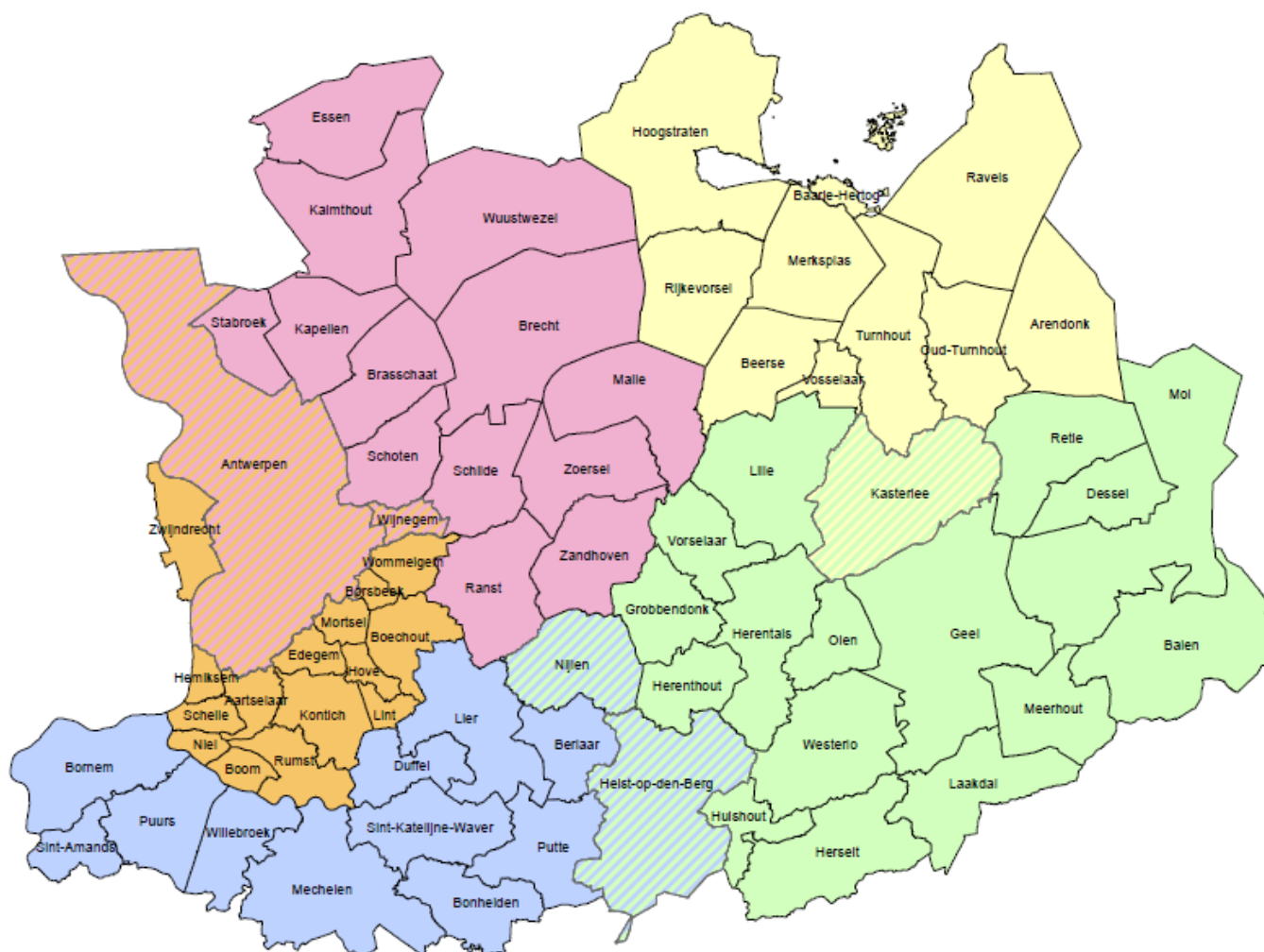
Deze vraag zal mee worden opgenomen in het syntheserapport voor de minister.

Op 8 juli bespreken Vlaams minister Geert Bourgeois en de provinciegouverneurs de stand van zaken met betrekking tot de regioscreening op het college van gouverneurs. Alle belangrijke elementen die in dit debat aan bod kwamen, zullen gecommuniceerd worden op het college. Het verslag van het college zal – voor zover het betrekking heeft op de regioscreening – worden overgemaakt aan de gemeenten. Een ontwerp van syntheserapport zal aan alle gemeentebesturen worden voorgelegd in september 2013.

De gouverneur dankt de aanwezigen voor hun deelname aan het debat en hun medewerking aan de regioscreening.

5. Bijlagen

5.1 Bijlage 1: Weergave clusterindeling provincie Antwerpen

5.2 Bijlage 2: Overzicht ontvangen bevestigingen Gele cluster - Turnhout

Gemeente	Bevestiging ontvangen?
Arendonk	Ja
Baarle-Hertog	Ja
Beerse	Ja
Heist-op-den-Berg	Ja
Hoogstraten	Nee
Kasterlee	Ja
Merksplas	Ja
Nijlen	Ja
Oud-Turnhout	Ja
Ravels	Ja
Rijkevorsel	Ja
Turnhout	Ja
Vosselaar	Ja